COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 20.5.2020
COM(2020) 204 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Privind experiența câștigată de statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor naționale stabilite în planurile naționale de acțiune și privind progresul privind punerea în aplicare a Directivei 2009/128/CE privind utilizarea durabilă a pesticidelor

1. INTRODUCERE

Uniunea Europeană beneficiază de unul dintre cele mai stricte sisteme din lume pentru autorizarea și controlul utilizării pesticidelor[1], dacă nu chiar de cel mai strict. Directiva 2009/128/CE privind utilizarea durabilă a pesticidelor[2], Regulamentul (CE) nr. 1107/2009[3], Regulamentul (CE) nr. 396/2005[4], Regulamentul (UE) 2017/625[5] și Regulamentul (CE) nr. 1185/2009[6] oferă baza legislativă pentru utilizarea sigură și durabilă a pesticidelor în Uniunea Europeană.

Obiectivul acestui cadru privind pesticidele este de a minimiza efectele acestora asupra sănătății umane și a mediului prin reducerea dependenței de pesticide și prin utilizarea sporită a celor cu risc scăzut și a celor nechimice.

Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor prevede o serie de acțiuni în vederea utilizării durabile a pesticidelor prin reducerea riscurilor și a efectelor utilizării acestora asupra sănătății umane și a mediului. Unul dintre elementele-cheie ale directivei este punerea în aplicare a gestionării integrate a dăunătorilor (IPM - *Integrated Pest Management*) și promovarea abordărilor sau a tehnicilor alternative, astfel încât să se reducă dependența de pesticide. Politica agricolă comună (PAC) actuală și viitoare include mai multe instrumente, care sprijină punerea în aplicare a IPM de către utilizatori[7].

---

1 În contextul prezentului raport, termenul „pesticide”, se referă la produsele fitosanitare (PPP) astfel cum sunt definite la articolul 3 punctul 10 litera (a) din Directiva 2009/128/CE.

2 Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor, JO L 309, 24.11.2009, p. 71-86.

3 Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului, JO L 309, 24.11.2009, p. 1-50.

4 Regulamentul (CE) nr. 396/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 februarie 2005 privind conținuturile maxime aplicabile reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrana de origine vegetală și animală pentru animale și de modificare a Directivei 91/414/CEE, JO L 70, 16.3.2005, p. 1-16.

5 Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2017 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 999/2001, (CE) nr. 396/2005, (CE) nr. 1069/2009, (CE) nr. 1107/2009, (UE) nr. 1151/2012, (UE) nr. 652/2014, (UE) 2016/429 și (UE) 2016/2031 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 1/2005 și (CE) nr. 1099/2009 ale Consiliului și a Directivelor 98/58/CE, 1999/74/CE, 2007/43/CE, 2008/119/CE și 2008/120/CE ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 854/2004 și (CE) nr. 882/2004 ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Directivelor 89/608/CEE, 89/662/CEE, 90/425/CEE, 91/496/CEE, 96/23/CE, 96/93/CE și 97/78/CE ale Consiliului și a Deciziei 92/438/CEE a Consiliului (Regulamentul privind controalele oficiale), JO L 95, 7.4.2017, p. 1–142..

6 Regulamentul (CE) nr. 1185/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind statisticile referitoare la pesticide, JO L 324, 10.12.2009, p. 1–22.

7 Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime.

Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor se bazează în mare parte pe acțiuni care urmează a fi întreprinse la nivelul statelor membre, având în vedere variațiile din domeniul agriculturii în UE. Directiva prevede ca statele membre să elaboreze planuri naționale de acțiune (PNA) care să stabilească obiectivele lor cantitative, țintele, măsurile și calendarele. Punerea în aplicare pe deplin a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor ar reduce riscurile pentru sănătatea umană și mediu și ar reduce dependența de pesticide.

În conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, Comisia trebuie să prezinte Parlamentului European și Consiliului un raport privind experiența dobândită de statele membre în domeniul implementării obiectivelor naționale stabilite în planurile lor de acțiune naționale, pentru a îndeplini obiectivele directivei. În plus, în conformitate cu articolul 16 din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, Comisia trebuie să raporteze periodic Parlamentului European și Consiliului cu privire la progresul înregistrat în ceea ce privește punerea în aplicare a directivei. Prezentul raport vizează aceste cerințe de raportare.

Gradul de conștientizare la nivelul societății este din ce în ce mai mare în ceea ce privește durabilitatea producției de alimente, în cadrul căreia utilizarea durabilă a pesticidelor este o componentă importantă, astfel cum rezultă din Agenda 2030 a Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă[8] și din documentul de reflecție al Comisiei Europene, intitulat „Către o Europă durabilă până în 2030”[9]. Această conștientizare s-a manifestat printr-o inițiativă cetățenească europeană în 2017[10], prin care i s-a solicitat Comisiei să stabilească, printre altele, obiective obligatorii la nivelul întregii Uniuni Europene de reducere a utilizării pesticidelor. În răspunsul său la inițiativa cetățenească europeană[11], Comisia s-a angajat să utilizeze acest raport ca o oportunitate pentru a evalua dacă s-au înregistrat progrese suficiente în ceea ce privește reducerea riscurilor asociate pesticidelor. În cazul în care nu s-au înregistrat progrese suficiente, Comisia s-a angajat să ia în considerare stabilirea unui obiectiv obligatoriu la nivelul întregii Uniuni Europene privind reducerea riscului generat de pesticide.

În plus, Curtea de Conturi a publicat recent un raport privind „Utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor”[12], care a evaluat măsura în care acțiunile Comisiei și ale statelor

---

Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.
Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune.
COM(2018) 392 Propunere de regulament de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC).

8 Disponibil la adresa: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

9 Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/rp_sustainable_europe_ro_v2_web.pdf

10 Disponibil la adresa: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000002_ro

11 Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2017/RO/C-2017-8414-F1-RO-MAIN-PART-1.PDF

12 Disponibil la adresa: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_05/SR_Pesticides_RO.pdf

membre au condus la o reducere a riscurilor legate de utilizarea pesticidelor și măsura în care legislația relevantă a oferit stimulente eficiente pentru a reduce dependența de pesticide. Raportul include o serie de recomandări adresate Comisiei, printre care transformarea principiilor IPM în criterii practice și îmbunătățirea atât a statisticilor privind pesticidele, cât și a indicatorilor armonizați.

Există o scădere substanțială a biodiversității în ecosistemele agricole, astfel cum reiese din scăderea numărului de păsări specifice terenurilor agricole și din pierderile înregistrate în rândul populațiilor de insecte din unele părți ale UE. Printre alți factori, utilizarea pesticidelor a fost identificată ca un factor important al acestor evoluții.

Comisia abordează preocupările societății în ceea ce privește durabilitatea în cadrul Pactului ecologic european[13] și, în special, în cadrul strategiei sale „De la fermă la consumator" și al strategiei în domeniul biodiversității. Aceste inițiative vor promova ecosistemele și biodiversitatea sănătoase, sistemele de producție de alimente mai durabile și o alimentație mai sănătoasă, asigurând, în același timp, mijloace de trai durabile pentru fermieri și acces la alimente de înaltă calitate și nutritive pentru consumatori. Este recunoscut faptul că, pentru realizarea acestor obiective ambițioase, vor fi necesare tehnici inovatoare.

Prezentul raport are la bază următoarele surse de informații:

- Cele 15 PNA revizuite și disponibile în limba engleză, raportate Comisiei până la 31 martie 2019[14],
- Răspunsurile la scrisoarea Comisiei adresată fiecărui stat membru în octombrie 2017, care prezintă punctele slabe specifice din cadrul planurilor lor naționale de acțiune inițiale,
- Auditurile efectuate de Comisie în patru state membre în 2018[15] și în șapte state membre în 2019[16] pentru a analiza progresele generale înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor,
- Răspunsurile la scrisoarea Comisiei adresată către patru state membre[17], în octombrie 2018, care oferă clarificări suplimentare cu privire la punctele slabe specifice din cadrul planurilor lor naționale de acțiune inițiale,
- Răspunsurile a 24 de state membre[18] la un sondaj efectuat de Comisie în decembrie 2018 cu privire la revizuirile planurilor lor naționale de acțiune inițiale,

[13] COM(2019) 640 final Pactul ecologic european.

[14] Austria, Belgia, Republica Cehă, Cipru, Danemarca, Finlanda, Franța, Irlanda, Lituania, Luxemburg, Malta, Polonia, Portugalia, Slovenia și Spania.

[15] Bulgaria, Franța, Ungaria și Spania.

[16] Austria, Cipru, Grecia, Irlanda, Lituania, Portugalia și România.

[17] Cipru, Luxemburg, Malta și România.

[18] Austria, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Republica Slovacă, Slovenia, Suedia și Regatul Unit.

- Informațiile furnizate de statele membre în cadrul reuniunilor grupului de lucru privind Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, organizate de Comisie,
- Rezultatele unui indice de monitorizare a conformității elaborat de Comisie pentru a cuantifica progresele înregistrate în punerea în aplicare a fiecărui articol din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor de către statele membre (anexă). Indicele de monitorizare a conformității permite măsurarea nivelului de conformitate pentru fiecare articol din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor la nivelul Uniunii Europene, pe baza surselor de informații menționate anterior și a comunicării directe cu statele membre.

Portalul web al Comisiei dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor găzduiește toate planurile naționale (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/nap_en). Toate rapoartele de audit sunt disponibile la adresa http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/.

2. PLANURILE NAȚIONALE DE ACȚIUNE

În conformitate cu articolul 4 din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, statele membre aveau obligația de a comunica Comisiei și celorlalte state membre planurile lor naționale de acțiune până la 26 noiembrie 2012. Aceste planuri ar fi trebuit să stabilească obiective cantitative, ținte, măsuri și calendare în vederea reducerii riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și asupra mediului. De asemenea, statelor membre li s-a solicitat să își revizuiască planurile naționale de acțiune cel puțin o dată la cinci ani.

Mai mult de două treimi dintre statele membre nu au reușit să finalizeze revizuirea planurilor lor naționale de acțiune inițiale în termenul legal de cinci ani.

Opt state membre au finalizat revizuirea planurilor lor naționale de acțiune inițiale în termenul de cinci ani[19]. Șapte state membre au adoptat noi PNA în urma acestei revizuiri, în timp ce Germania nu a făcut nicio modificare substanțială, deoarece a considerat că planul său național de acțiune inițial oferă suficientă flexibilitate. La data publicării prezentului raport, alte 13 state membre[20] au finalizat revizuirea planurilor lor naționale de acțiune inițiale, dar nu în termenul de cinci ani. Restul de șapte state membre nu au finalizat revizuirea planurilor lor naționale de acțiune inițiale.

[19] Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Germania, Lituania, Luxemburg și Spania.
[20] Cipru, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Ungaria, Irlanda, Letonia, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovenia și Suedia.

Doar o mică parte dintre statele membre au identificat, ca urmare a revizuirii planului lor național de acțiune inițial, exemple specifice de ținte și de indicatori utili.

Trei state membre[21] au identificat ținte utile ca urmare a revizuirii planului lor național de acțiune inițial. Germania a stabilit o țintă care vizează reducerea cu 30 % a riscului potențial pentru mediu până în 2023, comparativ cu valoarea de referință a mediei pentru perioada 1996-2005. Danemarca a stabilit ținte care vizează reducerea cu 40 % a indicatorului de sarcină a pesticidului (PLI)[22] și reducerea cu 40 % a sarcinii generate de substanțele care prezintă motive de îngrijorare deosebită până la sfârșitul anului 2015, comparativ cu 2011. În sfârșit, Franța a stabilit o țintă care vizează reducerea cu 25 % a utilizării produselor de protecție a plantelor (PPP) până în 2020 și reducerea utilizării acestora cu 50 % până în 2025, comparativ cu 2015.

Unele state membre au menționat, în planul lor național de acțiune inițial, că țintele legate de formarea operatorilor și testarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor (denumite în continuare „ținte bazate pe conformitate") sunt utile. Deși acestea constituie cerințe legale, statele respective sunt de părere că stabilirea unei ținte în cadrul PNA a contribuit la consolidarea importanței respectării Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor în aceste domenii.

Trei state membre[23] au evidențiat indicatori utili de reducere a riscului ca urmare a revizuirii planului lor național de acțiune inițial. Acești indicatori au fost indicatorul de risc SYNOPS[24] în Germania, PLI în Danemarca și indicele de risc pentru sănătate și mediu în Suedia[25]. Alte state membre au evidențiat măsuri pe care le-au considerat utile și care sunt diferite de indicatori. Acestea includ numărul de doze (NODU)[26], reziduurile de substanțe active din alimente, constatările privind substanțele active în apă, numărul persoanelor care au urmat cursuri de formare și cantitățile de PPP introduse pe piață.

Majoritatea statelor membre nu au abordat în cadrul planurilor lor naționale de acțiune revizuite punctele slabe pe care Comisia le-a identificat în cadrul planurilor lor inițiale; prin urmare, cele mai multe PNA revizuite sunt lipsite de ambiție și nu reușesc să definească ținte de nivel înalt, bazate pe rezultate, astfel încât să asigure reducerea riscurilor asociate cu PPP și dependența de acestea.

[21] Danemarca, Franța și Germania.

[22] Planul național de acțiune danez definește PLI drept un indicator al sarcinii potențiale totale asupra sănătății și a mediului, calculat pe baza pe caracteristicilor de mediu și de sănătate ale pesticidelor, pornind de la datele referitoare la vânzări.

[23] Danemarca, Germania, Suedia.

[24] Indicatorul de risc SYNOPS este un model pentru a evalua riscul potențial al PPP în mediu https://www.nap-pflanzenschutz.de/en/practice/assessment-of-pesticide-use/risk-analysis-synops/

[25] Indicatorul este descris în PNA-ul suedez, disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_nap_swe_en.pdf

[26] NODU se calculează pe baza datelor referitoare la vânzări și corespunde unui număr mediu de tratamente aplicate anual tuturor culturilor la nivel național în Franța https://agriculture.gouv.fr/quest-ce-que-le-nodu

Dintre cele 15 PNA revizuite raportate Comisiei până la 31 martie 2019, 13[27] pun accentul pe reducerea riscului, în timp ce Franța și Luxemburg pun accentul pe reducerea generală a utilizării, ca mijloc de reducere a riscului.

Doar trei state membre[28] au stabilit ținte clar definite, de nivel înalt, bazate pe rezultate, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Danemarca a stabilit o țintă de 1,96 pentru PLI, menținând astfel ținta stabilită în planul național de acțiune inițial. Franța a stabilit o țintă care vizează reducerea utilizării PPP cu 25 % până în 2020 și cu 50 % până în 2025, fără a avea un impact negativ asupra veniturilor fermelor. În sfârșit, Luxemburg a stabilit o țintă de nivel înalt care vizează reducerea utilizării PPP cu 50 % până în 2030.

Alte state membre au stabilit ținte bazate fie pe măsuri, fie pe conformitate. Polonia a stabilit un indicator[29] bazat pe nivelurile de conformitate cu anumite aspecte ale Regulamentului (CE) nr. 1107/2009, cum ar fi, de exemplu utilizarea de PPP autorizate, și ale Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, cum ar fi, de exemplu, respectarea cerinței legate de formarea utilizatorilor profesioniști, și stabilește o țintă de nivel înalt bazată pe rezultatul acestui indicator. Spania și Belgia au stabilit ținte clare, însă toate sunt specifice sectorului și vizează acțiuni cum ar fi, de exemplu, numărul de campanii de informare pe an sau numărul de ferme demonstrative care urmează să fie înființate, în loc de impacturi cuantificabile, cum ar fi, de exemplu, numărul de utilizatori profesioniști care pun în aplicare IPM. Slovenia și Finlanda au stabilit ținte care în prezent sunt cerințe legale, cum ar fi, de exemplu, ca toți operatorii relevanți să urmeze cursuri de formare și să nu fie găsite PPP expirate în timpul inspecțiilor.

Obiectivul general al PNA ar trebui să reflecte un nivel rezonabil de ambiție, dar majoritatea planurilor naționale de acțiune revizuite sunt lipsite de ambiție. Acest lucru este ilustrat în cazul Ciprului, care a stabilit o țintă ce vizează reducerea gradului de depășire a nivelului maxim de reziduuri la 3 % pentru alimentele produse în Cipru, precum și în cazul Spaniei, un stat membru cu aproape un milion de ferme[30], care a stabilit o țintă ce vizează înființarea a cel puțin două ferme-pilot în vederea promovării gestionării integrate a dăunătorilor.

Doar jumătate dintre planurile naționale de acțiune revizuite au identificat elemente prioritare sau bune practici și doar unul a identificat o substanță activă care prezintă un

[27] Austria, Belgia, Republica Cehă, Cipru, Danemarca, Finlanda, Irlanda, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, Slovenia și Spania.
[28] Danemarca, Franța și Luxemburg.
[29] Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_nap_pol-rev-2018_en.pdf
[30] Disponibil la adresa: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ef_m_farmleg&lang=en

interes deosebit.

În conformitate cu articolul 15 alineatul (2) litera (c) din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, statele membre au obligația de a identifica, în cadrul planurilor lor naționale de acțiune, fie elemente prioritare, fie bune practici. Printre exemplele de elemente prioritare se numără substanțele active, culturile, regiunile sau practicile care necesită o atenție deosebită. Cinci state membre[31] au identificat substanțe active prioritare în planurile lor naționale de acțiune revizuite. O serie de state membre, inclusiv Franța, Spania și Polonia, au identificat culturile minore și extinderea gamei de tehnici de combatere a dăunătorilor pentru aceste culturi ca elemente prioritare. În sfârșit, niciun PNA revizuit nu a identificat în mod explicit regiuni prioritare sau bune practici.

În conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, PNA trebuie să includă indicatori de monitorizare a utilizării PPP care conțin substanțe active ce prezintă un interes deosebit. Franța este singurul stat membru care a furnizat în planul său național de acțiune indicatori de monitorizare a utilizării substanțelor active care prezintă un interes deosebit. Aceasta monitorizează cantitățile de substanțe active clasificate drept carcinogene, mutagene și toxice pentru reproducere care sunt vândute în fiecare an.

Cu toate că PNA revizuit nu a identificat în mod formal bunele practici în conformitate cu articolul 15 alineatul (2) litera (c) din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, toate PNA includ unele acțiuni care ar putea fi considerate bune practici. În cadrul auditurilor Comisiei, au existat numeroase exemple de state membre care depășesc cerințele minime prevăzute de Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Acestea au inclus:

- Danemarca, Luxemburg și Irlanda prevăd ca o persoană instruită și autorizată să fie disponibilă pentru a oferi îndrumări în momentul vânzării de PPP destinate utilizării de către amatori, în timp ce Franța a interzis achiziționarea de PPP destinate utilizării de către amatori în regim de autoservire,
- Belgia intenționează să interzică vânzarea tuturor PPP chimice utilizatorilor amatori, cu excepția substanțelor de bază și a celor cu risc scăzut și să interzică publicitatea pentru PPP destinate utilizării de către amatori,
- Republica Cehă are în vedere înregistrarea obligatorie pe web a tuturor cererilor de autorizare pentru PPP de către utilizatorii profesioniști până în 2022, pentru a contribui la o monitorizare mai precisă a apelor,
- Spania intenționează să dezvolte o aplicație informatică (IT), care să permită înregistrarea electronică a tuturor tranzacțiilor cu PPP și să stabilească o țintă potrivit căreia cel puțin 50 % dintre distribuitori să utilizeze acest sistem în perioada

[31] Belgia, Danemarca, Franța, Luxemburg și Slovenia.

corespunzătoare planului național de acțiune,

- Spania solicită testări mai frecvente ale echipamentelor de aplicare a pesticidelor aparținând contractanților, deoarece aceste echipamente sunt utilizate mai frecvent și pe o zonă mai amplă,
- Slovenia solicită înregistrarea obligatorie a tuturor echipamentelor noi de aplicare a pesticidelor, moment în care trebuie eliminate toate deficiențele, în loc să fie detectate la prima inspecție obligatorie cinci ani mai târziu,
- Belgia stabilește, în perioada corespunzătoare planului național de acțiune, o țintă de 100 % pentru echipamentele de aplicare a pesticidelor care au duze cu deviere mică,
- Irlanda are un sistem integrat de educație, cercetare și extindere agricolă finanțat din fonduri publice, care contribuie la asigurarea faptului că cultivatorii dispun de informații actualizate și relevante privind IPM,
- Danemarca intenționează să creeze un parteneriat pentru tehnologia de pulverizare și de precizie pentru a promova adoptarea de instrumente precum sistemele de poziționare globală (GPS) și dronele, oferind un bun exemplu de cooperare cu o serie de părți interesate pentru atingerea obiectivelor Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

3. INDICATORI DE RISC ARMONIZAȚI

Comisia a elaborat doi indicatori de risc armonizați, care arată că, deși a existat o reducere a riscului, conform PPP vândute, a existat, de asemenea, o creștere semnificativă a indicatorului legat de autorizațiile de urgență de la intrarea în vigoare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

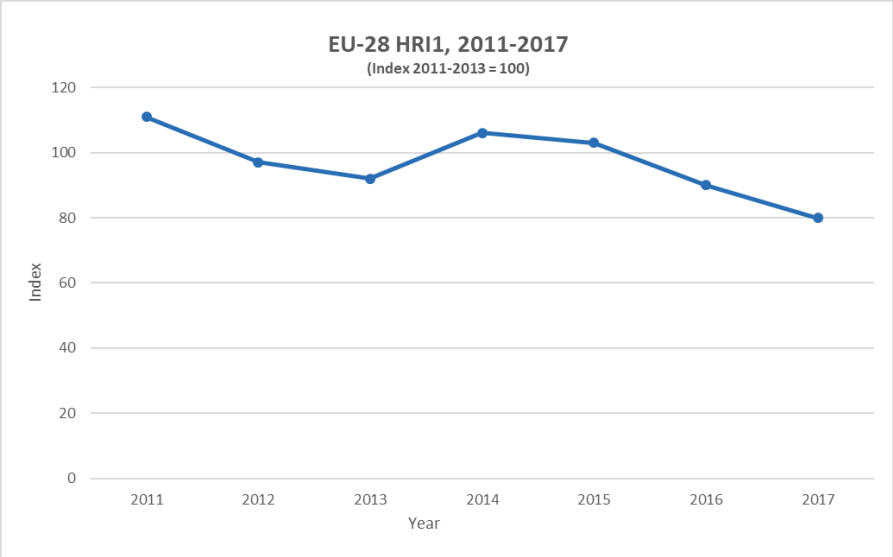
Ca urmare a obligațiilor prevăzute la articolul 15 alineatul (1) din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, indicatorii de risc armonizați au fost stabiliți în temeiul Directivei 2019/782 a Comisiei[32]. Acest lucru a fost, de asemenea, în concordanță cu angajamentul asumat ca răspuns la inițiativa cetățenească europeană „Interzicerea glifosatului și protecția oamenilor și a mediului de pesticide toxice”. Acești indicatori permit Comisiei să cuantifice progresul general în reducerea riscurilor legate de PPP în conformitate cu Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

Primul indicator de risc armonizat este bazat pe cantitățile de PPP introduse pe piață (vândute) în fiecare stat membru, în timp ce al doilea indicator este bazat pe numărul de autorizații de urgență acordate de fiecare stat membru în temeiul articolului 53 din Regulamentul (CE)

[32] Directiva (UE) 2019/782 a Comisiei din 15 mai 2019 de modificare a Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește stabilirea indicatorilor de risc armonizați C/2019/3580, JO L 127, 16.5.2019, p. 4–10.

nr. 1107/2009. Ambii indicatori includ un factor de ponderare pentru a reflecta proprietățile periculoase intrinseci pe care le prezintă substanțele active din PPP. Este necesar ca, la calcularea acestor indicatori, să se utilizeze un nivel de referință de trei ani, întrucât cantitatea și natura PPP utilizate variază de la un an la altul ca urmare a variațiilor înregistrate în ceea ce privește întinderea și severitatea focarelor de organisme dăunătoare de la un an la altul.

Figura 1. Tendința reflectată de indicatorul de risc de risc armonizat 1 (HRI 1 - *harmonised risk indicator 1*), cu un nivel de referință stabilit la 100, bazat pe media pentru anii 2011, 2012 și 2013.

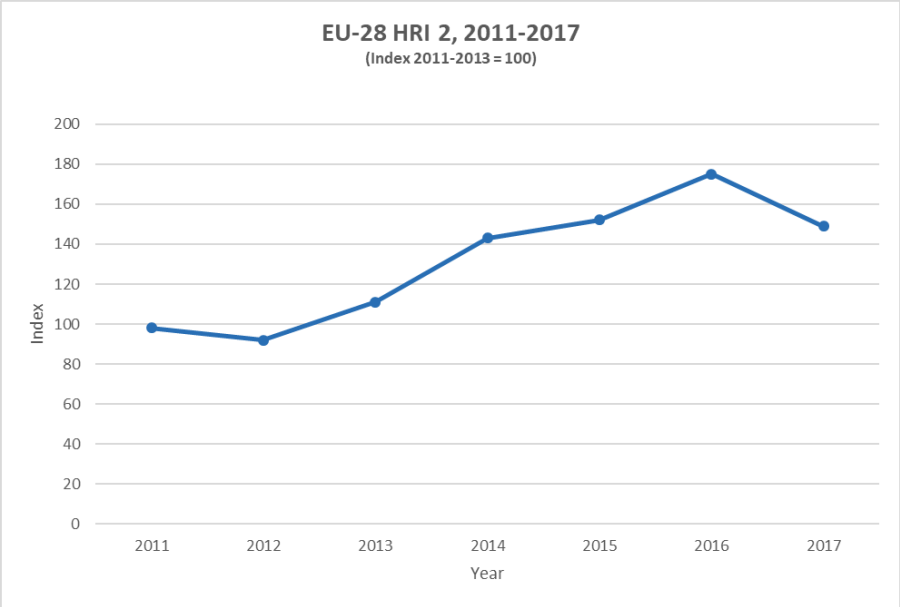

Sursă: Comisia Europeană.

Indicatorul de risc armonizat 1 arată o reducere a riscului cu 20 % din perioada de referință până în 2017, chiar dacă cantitatea de PPP introduse pe piață a rămas relativ constantă în perioada respectivă[33]. Acest lucru sugerează trecerea spre utilizarea pe o scară mai largă a substanțelor mai puțin periculoase. Cu toate acestea, există potențial pentru a intensifica reducerea riscului și a utilizării, printr-o mai bună punere în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și prin adoptarea într-o mai mare măsură a IPM, inclusiv prin adoptarea pe scară largă a tehnicilor nechimice de combatere a dăunătorilor.

[33] Disponibil la adresa: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=aei_fm_salpest09&lang=en

Figura 2. Tendința reflectată de indicatorul de risc armonizat 2 (HRI 2 - *harmonised risk indicator 2*), cu un nivel de referință stabilit la 100, bazat pe media pentru anii 2011, 2012 și 2013

Sursă: Comisia Europeană.

Indicatorul de risc armonizat 2 arată o creștere cu 50 % din perioada de referință până în 2017. Acest indicator se bazează pe numărul de autorizații de urgență ponderate în funcție de proprietățile periculoase intrinseci pe care le prezintă substanțele active din PPP. Cu toate acestea, numărul autorizațiilor individuale de urgență (și, prin urmare, cantitățile de PPP utilizate) variază în mod considerabil, de exemplu, de la câteva hectare în cazul culturilor foarte mici, la utilizarea pe scară largă pentru culturile de câmp pe suprafețe extinse în alte cazuri. Întrucât cantitățile de PPP utilizate sau informațiile conexe nu au fost înregistrate în același mod de toate statele membre care au acordat aceste autorizații de urgență în perioada 2011-2017, nu a fost posibilă stabilirea unui indicator mai complex.

Aceste autorizații sunt acordate având în vedere o gamă variată de motive, inclusiv probleme emergente privind sănătatea plantelor și utilizările minore, astfel cum sunt definite la articolul 3 punctul 26 din Regulamentul (CE) nr. 1107/2009. În unele cazuri, acestea pot cuprinde o parte importantă a strategiei Uniunii Europene pentru combaterea răspândirii de noi organisme dăunătoare, deoarece statele membre pot acorda aceste autorizații relativ rapid după depistarea respectivelor organisme. Totuși, creșterea semnificativă a numărului acestor autorizații poate fi atribuită eșecurilor statelor membre de a pune în aplicare pe deplin atât Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, cât și Regulamentul (CE) nr. 1107/2009, din motivele explicate în continuare.

Tendința indicatorului de risc armonizat 2 demonstrează că tehnicile alternative de prevenire a focarelor de organisme dăunătoare, astfel încât să se reducă dependența de PPP, nu sunt încă disponibile sau nu sunt aplicate suficient. De asemenea, aceasta evidențiază faptul că este

necesar ca statele membre să își îndeplinească obligațiile legale care le revin în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1107/2009 în ceea ce privește termenele pentru luarea deciziilor privind autorizarea produselor fitosanitare și să utilizeze pe deplin posibilitățile de utilizare minoră prevăzute la articolul 51 din regulament (extinderea autorizațiilor pentru utilizări minore). Acest lucru ar contribui la extinderea gamei de PPP autorizate în mod regulat puse la dispoziția cultivatorilor, astfel cum s-a menționat în studiul justificativ al evaluării REFIT cu privire la legislația Uniunii Europene privind produsele fitosanitare și reziduurile de pesticide [Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 și Regulamentul (CE) Nr. 396/2005][34].

Statele membre trebuie să calculeze indicatorii de risc armonizați 1 și 2, să identifice tendințe în utilizarea anumitor substanțe active și să identifice elemente prioritare, cum ar fi substanțe active, culturi, regiuni sau practici care necesită o atenție deosebită, ori bune practici. De asemenea, statele membre trebuie să comunice rezultatele acestor evaluări Comisiei și altor state membre și să pună aceste informații la dispoziția publicului. Până în prezent, 20 de state membre au calculat și au publicat indicatorii de risc armonizați 1 și 2, însă doar un număr mic de state membre au identificat tendințe în utilizarea anumitor substanțe active, elemente prioritare sau bune practici.[35]

Ambii indicatori de risc armonizați 1 și 2 sunt indicatori de nivel înalt și, în conformitate cu articolul 15 din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, statele membre pot utiliza în continuare indicatorii naționali existenți sau pot adopta alți indicatori adecvați, pe lângă aceștia, pentru a reflecta mai bine tendințele legate de riscurile relevante pentru teritoriul lor.

În sfârșit, Comisia s-a angajat să depună eforturi în vederea elaborării unor noi indicatori de risc armonizați, împreună cu statele membre, luând în considerare noi surse de date pentru a măsura mai bine evoluția riscurilor asociate cu utilizarea produselor fitosanitare și dependența de acestea. Comisia a identificat în special, ca primă prioritate în acest domeniu, necesitatea elaborării unei alternative la indicatorul de risc armonizat 2 pentru a reflecta cu mai multă exactitate riscurile asociate cu autorizațiile de urgență. Acest lucru ar implica elaborarea unui nou indicator bazat pe numărul acestor autorizații, pe scara de utilizare care rezultă din autorizațiile individuale (de exemplu, numărul de hectare tratate) și pe proprietățile PPP utilizate, care ar reflecta mai bine riscurile generate de autorizațiile de urgență.

O analiză mai detaliată a indicatorilor de risc armonizați este disponibilă la adresa: https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/harmonised-risk-indicators_en

[34] Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/refit_en

[35] Informațiile relevante pentru fiecare stat membru sunt disponibile la adresa https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/harmonised-risk-indicators/trends-hri-ms_en

4. PUNEREA ÎN APLICARE A DIRECTIVEI – ASPECTE GENERALE

În pofida întârzierilor frecvente în revizuirea PNA și a faptului că majoritatea planurilor naționale de acțiune revizuite nu stabilesc obiective de nivel înalt, bazate pe rezultate, statele membre au înregistrat progrese în punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor în ultimii doi ani. În cazurile în care progresele nu au fost satisfăcătoare, Comisia analizează în prezent o serie de acțiuni, inclusiv proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

Raportul Comisiei din 2017[36] a recunoscut că s-au făcut progrese substanțiale, dar a concluzionat că statele membre trebuie să depună mai multe eforturi în direcția punerii în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, pentru a realiza îmbunătățirile prevăzute în domeniul mediului și al sănătății. Raportul a identificat drept domenii specifice care necesită îmbunătățiri inspectarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor, informații cu privire la intoxicațiile cu pesticide și evaluarea punerii în aplicare a IPM.

Raportul a concluzionat că statele membre trebuie să revizuiască și să îmbunătățească calitatea planurilor lor naționale de acțiune, prin stabilirea de ținte și de indicatori specifici și măsurabili, ca parte a unei strategii pe termen lung de reducere a riscurilor și a efectelor generate de utilizarea pesticidelor. Ulterior, aceste ținte le-ar permite statelor membre să monitorizeze progresele înregistrate în punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și să își adapteze strategia dacă este cazul.

Comisia a adoptat o abordare multidimensională pentru a rezolva aceste deficiențe legate de punerea în aplicare de către statele membre. În octombrie 2017, Comisia a trimis fiecărui stat membru în parte scrisori în care subliniază punctele slabe specifice din cadrul planului său național de acțiune inițial, pe baza unei analize detaliate a acestuia. Statele membre au fost invitate să reflecteze asupra acestor aspecte în vederea unei eventuale revizuiri a planurilor lor naționale de acțiune.

Pe baza răspunsului la aceste scrisori, Comisia a efectuat o serie de audituri specifice pentru a evalua punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor în 11 state membre și, în plus, a trimis o scrisoare către patru state membre pentru a clarifica anumite aspecte cu privire la punerea în aplicare a directivei.

În sfârșit, Comisia a elaborat un indice de monitorizare a conformității pentru a rezuma progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare de către statele membre a

[36] Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu cu privire la planurile naționale de acțiune ale statelor membre și la progresele înregistrate în punerea în aplicare a Directivei 2009/128/CE privind utilizarea durabilă a pesticidelor, COM (2017) 587, disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_report-overview_ro.pdf

fiecărui articol din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Acest indice arată că punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor a înregistrat în general o îmbunătățire de 10 % în perioada 2017-2019, astfel cum este prezentat în anexă.

Pe baza răspunsurilor la aceste două serii de scrisori, a rezultatelor auditurilor și a progresului demonstrat de indicator, Comisia observă că, începând cu 2017, au fost înregistrate progrese suplimentare în punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. De exemplu, zonele tratate prin pulverizare aeriană sunt tot mai restrânse, majoritatea statelor membre au instituit sisteme cuprinzătoare pentru formarea și certificarea operatorilor, precum și pentru testarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor, și au stabilit măsuri pentru protejarea mediului acvatic și pentru a se asigura că pesticidele sunt depozitate și manipulate în condiții de siguranță.

Totuși, în unele state membre, mai rămân puncte slabe specifice în ceea ce privește punerea în aplicare a unor aspecte ale Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Cel mai frecvent, punctele slabe vizează aspecte precum întârzieri în revizuirea planurilor naționale de acțiune, întârzieri în testarea echipamentelor de aplicare a pesticidelor și deficiențe la nivelul controalelor efectuate de statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, cum ar fi, de exemplu cele referitoare la IPM. În cazurile în care progresele nu au fost satisfăcătoare, Comisia analizează în prezent o serie de acțiuni, inclusiv proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

4.1 GESTIONAREA INTEGRATĂ A DĂUNĂTORILOR

Evaluarea punerii în aplicare a IPM de către statele membre continuă să fie cel mai frecvent punct slab în punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

Articolul 3 punctul 6 din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor definește IPM drept „analizarea atentă a tuturor metodelor disponibile de protecție a plantelor și integrarea ulterioară a unui ansamblu de măsuri adecvate destinate să inhibe dezvoltarea populațiilor de organisme nocive și să păstreze utilizarea produselor fitosanitare și a altor forme de intervenție la niveluri care să se justifice din punct de vedere economic și ecologic și să reducă sau să minimizeze riscurile la care sunt expuse sănătatea umană și mediul”. Comisia consideră că IPM constituie una dintre pietrele de temelie ale Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și că punerea în aplicare pe deplin a acesteia este necesară pentru a reduce dependența de utilizarea pesticidelor.

Cele opt principii generale ale gestionării integrate a dăunătorilor sunt enumerate în anexa III la Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor; totuși, directiva nu definește modul în care aceste principii trebuie aplicate în practică, definirea acestuia fiind lăsată în seama statelor membre. În conformitate cu principiul subsidiarității, aceste criterii trebuie să fie

determinate la nivel național sau chiar la nivel subnațional, având în vedere diversitatea agriculturii între statele membre și în interiorul lor, în ceea ce privește clima, culturile și tehnicile de producție. Totuși, statele membre nu au transformat principiile generale ale IPM în criterii obligatorii și evaluabile care trebuie aplicate de către utilizatori. În consecință, autoritățile competente nu dispun de criterii obiective și evaluabile pentru a stabili conformitatea cu IPM și, prin urmare, dovezile care atestă că IPM este aplicată în mod sistematic sunt limitate.

Propunerile legislative privind PAC, actuale și viitoare, impun statelor membre să instituie un sistem de consiliere a beneficiarilor în ceea ce privește amenajarea teritoriului și gestionarea fermelor, în special în ceea ce privește cerința menționată la articolul 14 din Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor privind IPM. În cadrul sistemului, beneficiarii și fermierii pot avea acces în mod voluntar la consiliere privind bunele practici agricole, inclusiv privind IPM.

Toate statele membre întreprind unele acțiuni pentru promovarea IPM, însă amploarea cercetărilor finanțate public în domeniul agriculturii aplicate variază considerabil între statele membre. În multe state membre, există, de asemenea, structuri deficitare care pun în legătură cercetătorii și fermierii pentru a facilita punerea la dispoziție a sfaturilor practice necesare fermierilor.

Pentru a aborda punctele slabe în evaluarea punerii în aplicare a IPM, astfel cum a fost evidențiat în raportul Comisiei din 2017, Comisia a organizat o serie de cursuri în cadrul programului „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură” (BTSF) și un atelier de lucru de o zi pe tema IPM, pentru a oferi statelor membre un cadru în temeiul căruia să poată stabili criterii obligatorii și evaluabile, care ar putea fi utilizate pentru a evalua punerea în aplicare a IPM.

Totuși, în pofida faptului că există numeroase exemple bune care ilustrează cercetările privind IPM și promovarea IPM de către statele membre, evaluarea punerii în aplicare a IPM reprezintă în continuare cel mai frecvent punct slab pentru punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. În consecință, statele membre nu au reușit să exploateze potențialul semnificativ de adoptare într-o mai mare măsură a IPM, inclusiv de adoptare la scară mai largă a tehnicilor nechimice de combatere a dăunătorilor.

5. ACȚIUNI ALE COMISIEI PENTRU SPRIJINIREA PUNERII ÎN APLICARE A DIRECTIVEI

Această secțiune descrie o serie de acțiuni întreprinse de Comisie pentru a sprijini punerea în aplicare a directivei, inclusiv ca răspuns la solicitările formulate de Parlament.

Miniștrii au recunoscut importanța îndeplinirii obiectivelor Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și a accelerării punerii în aplicare a principiilor IPM, în urma prezentării raportului Comisiei din 2017 la reuniunea Consiliului Agricultură și Pescuit din 6 noiembrie 2017[37]. Aceștia au identificat produsele fitosanitare cu risc scăzut, sistemele de monitorizare a dăunătorilor, sprijinul financiar, metodele de combatere nechimice și indicatorii de risc armonizați drept aspecte importante pentru îmbunătățirea punerii în aplicare a principiilor IPM.

Mai recent, în februarie 2019, Parlamentul European a adoptat o rezoluție fără caracter legislativ privind punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor[38]. Parlamentul și-a exprimat regretul că nivelul general al punerii în aplicare de către statele membre este insuficient pentru a reduce riscurile care decurg din utilizarea pesticidelor și dependența de acestea. Parlamentul a încurajat acordarea unei atenții sporite reducerii riscurilor și a subliniat că punerea în aplicare a practicilor IPM, cum ar fi alternativele nechimice și produsele fitosanitare cu risc scăzut, joacă un rol deosebit de important în eforturile depuse pentru punerea în aplicare pe deplin a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Parlamentul European a încheiat solicitând Comisiei și statelor membre să întreprindă o serie de acțiuni pentru îmbunătățirea punerii în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Acestea au inclus stabilirea de orientări pentru evaluarea punerii în aplicare a IPM, pentru protejarea grupurilor vulnerabile și a publicului larg, punând un accent mai mare pe dezvoltarea alternativelor cu risc scăzut la pesticide și pe promovarea agriculturii de precizie și a celei digitale ca mijloace de reducere a riscului generat de pesticide.

5.1 O FORMARE MAI BUNĂ PENTRU O HRANĂ MAI SIGURĂ (BTSF)[39]

Comisia a sprijinit statele membre să pună în aplicare Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor prin intermediul cursurilor BTSF.

Din 2015 până în 2018, Comisia a organizat o serie de 12 cursuri BTSF privind echipamentele de aplicare a pesticidelor, la care au participat peste 200 de funcționari din toate cele 28 de state membre. Aceste cursuri au furnizat statelor membre cunoștințele

[37] Disponibil la adresa: https://www.consilium.europa.eu/ro/meetings/agrifish/2017/11/06/

[38] Rezoluția Parlamentului European din 12 februarie 2019 referitoare la punerea în aplicare a Directivei 2009/128/CE privind utilizarea durabilă a pesticidelor [(2017/2284 (INI)], disponibilă la adresa: https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2019-0082+0+DOC+XML+V0//RO

[39] „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”(BTSF) este o inițiativă a Comisiei, care vizează formarea în domeniul legislației privind hrana pentru animale și produsele alimentare, al normelor privind sănătatea animală și bunăstarea animalelor și al normelor privind sănătatea plantelor. Pentru mai multe informații, a se consulta https://ec.europa.eu/food/safety/btsf_en

necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în materie de testare a echipamentelor de aplicare a pesticidelor.

De asemenea, Comisia a organizat o a doua serie de cursuri BTSF privind echipamentele de aplicare a pesticidelor, care a început în trimestrul al treilea al anului 2019. Aceste șase cursuri se axează pe tehnici de inspecție și de calibrare și se preconizează că vor fi urmate de aproximativ 120 de participanți.

De asemenea, Comisia a organizat o serie de cursuri BTSF care vizează punerea în aplicare a IPM. Aceste 14 cursuri au început în 2018 și se vor desfășura până în 2020. Cursurile sunt adaptate pentru a reflecta diferitele culturi realizate și diferitele practici agronomice din întreaga Uniune Europeană. Cunoștințele dobândite în cadrul acestor cursuri ar trebui să furnizeze statelor membre instrumentele necesare pentru a evalua punerea în aplicare a IPM la nivel de fermă.

5.2 APROBAREA SUBSTANȚELOR ACTIVE

Există o tendință ascendentă constantă în ceea ce privește numărul de substanțe active nechimice, cu risc scăzut și de bază.

Comisia a întreprins o serie de acțiuni pentru accelerarea procedurilor pentru introducerea pe piață a produselor fitosanitare cu risc scăzut. Acestea includ prioritizarea actualizării, până la sfârșitul anului 2020, a cerințelor privind datele și a metodologiilor de evaluare pentru microorganisme și inițierea formării BTSF în 2020 pentru consolidarea expertizei statelor membre în ceea ce privește evaluarea cererilor pentru microorganisme și alte pesticide de origine biologică.

Există o tendință ascendentă constantă a numărului de substanțe active nechimice, cu risc redus și de bază aprobate, de la mai puțin de 60 în 2009 la aproape 120 în 2019. Aceste substanțe active oferă fermierilor instrumente pentru combaterea dăunătorilor, reducând simultan riscurile legate de utilizarea PPP.

În plus, cele mai periculoase substanțe active sunt eliminate din setul de instrumente pentru protecția plantelor, astfel cum se menționează în evaluarea REFIT cu privire la legislația Uniunii Europene privind produsele fitosanitare și reziduurile de pesticide [Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 și Regulamentul (CE) Nr. 396/2005].

Totuși, se admite necesitatea extinderii gamei de substanțe active nechimice, cu risc scăzut și de bază aprobate pentru a spori opțiunile de combatere a dăunătorilor disponibile fermierilor, astfel încât să se reducă dependența acestora de substanțele active cele mai periculoase.

5.3 CERCETARE ȘI INOVARE

Comisia sprijină o serie de proiecte de cercetare pentru a extinde gama de strategii, instrumente și tehnologii alternative de combatere a dăunătorilor și pentru a determina impactul utilizării pesticidelor asupra mediului și asupra sănătății umane.

Prin Programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020, Comisia sprijină cercetarea și inovarea pentru dezvoltarea unor strategii mai durabile de combatere a dăunătorilor, a unor instrumente și tehnologii pentru sprijinirea IPM, cum ar fi noile produse cu risc scăzut, controalele biologice, instrumentele care sprijină luarea deciziilor, precum și pentru a determina impactul utilizării pesticidelor asupra mediului și sănătății umane[40].

În cadrul componentei Provocării societale 2, Comisia a alocat 159 de milioane EUR[41] pentru a sprijini cercetarea privind IPM, riscurile emergente pentru sănătatea plantelor, alternativele la pesticidele chimice și sistemele de sprijinire a deciziilor. În plus, în cadrul acestui program de lucru se are în vedere finanțarea, în 2020, a unei acțiuni de coordonare și sprijinire a unei rețele la nivel european de ferme demonstrative care aplică IPM, fiind alocate 6 milioane EUR[42]. În afară de IPM și de sănătatea plantelor, Comisia sprijină, de asemenea, cercetarea privind abordările ecologice și agricultura ecologică, pentru a promova reziliența sectorului agricol[43].

În plus, Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii[44] (PEI-AGRI) conectează proiecte europene de cercetare și inovare finanțate în cadrul programului Orizont 2020 cu grupuri operaționale mai mici[45] care lucrează la nivel național și regional în cadrul politicii de dezvoltare rurală. Abordarea promovată de PEI-AGRI în ceea ce privește inovarea interactivă, bazată pe așa-numita abordare care are în vedere toți actorii implicați, încurajează cooperarea între actori ale căror cunoștințe sunt diferite, dar complementare (cercetători, fermieri, consilieri, întreprinderi, ONG-uri și altele), contribuind astfel la reducerea decalajului între cercetare și practică, și favorizează punerea în practică a inovațiilor, în special în domeniul protecției plantelor și al gestionării integrate a dăunătorilor.

[40] Disponibil la adresa: Provocări societale 2 Programul de lucru pentru perioada 2016-2017 https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-food_en.pdf și Provocări societale 2 Programul de lucru pentru perioada 2018-2020 (SFS-04, SFS-05 șiSFS-6) https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-food_en.pdf

[41] Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/factsheet-agri-plant-health_en.pdf

[42] Disponibil la adresa: SFS-6-2018-2020 pe https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-food_en.pdf

[43] Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2018-18/agri_factsheets_07_ecological-approaches_ok_1545C778-C5D7-AA24-163D1DD06A4CDF2F_51894.pdf `

[44] Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en

[45] Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/about/operational-groups

5.4 GRUPUL DE LUCRU DEDICAT DIRECTIVEI PRIVIND UTILIZAREA DURABILĂ A PESTICIDELOR

Reuniunile Grupului de lucru dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, organizate de Comisie, oferă statelor membre posibilitatea de a discuta punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și de a face schimb de bune practici.

Comisia organizează reuniuni semestriale ale Grupului de lucru dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor din statele membre, pentru a discuta punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și pentru a face schimb de bune practici. În plus, părțile interesate relevante, cum ar fi Pesticide Action Network (PAN Europa - Rețeaua de Acțiune împotriva Pesticidelor), European Crop Protection Association (ECPA - Asociația Europeană pentru Protecția Culturilor) și SPISE (Procedura Standardizată pentru Examinarea Mașinilor de Stropit din Europa) și-au prezentat activitatea în cadrul reuniunilor recente ale Grupului de lucru.

În mai 2019, Comisia a organizat o reuniune comună a Grupului de lucru dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și a grupurilor de lucru pentru asigurarea respectării legislației privind PPP, pentru a aborda aspecte de interes reciproc, precum și un atelier de lucru privind IPM. Obiectivul atelierului a fost de a ajuta statele membre să evalueze punerea în aplicare a IPM la nivel de fermă, bazându-se pe experiența dobândită în cadrul cursurilor BTSF privind IPM.

Cea mai recentă reuniune a Grupului de lucru dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor a fost o reuniune comună cu Grupul de lucru privind statisticile agricole și de mediu, în noiembrie 2019, în cadrul căreia au fost abordate probleme de interes reciproc, în special în ceea ce privește elaborarea unor indicatori de risc armonizați mai utili.

5.5 PORTALUL WEB DEDICAT DIRECTIVEI PRIVIND UTILIZAREA DURABILĂ A PESTICIDELOR

Portalul web dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor facilitează schimbul de informații relevante între statele membre și alte părți interesate, cu privire la Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor și la IPM.

În 2017, Comisia a înființat un portal web dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides_en, astfel cum a propus grupul de experți în domeniul protecției durabile a plantelor, înființat sub

Președinția neerlandeză în 2016, pentru facilitarea schimbului de informații relevante cu privire la Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor și la IPM.

27 de state membre[46] au furnizat în total 240 de linkuri către site-uri web, care pot fi căutate atât în funcție de subiect, cât și de statul membru, pentru a facilita schimbul de informații relevante între părțile interesate.

5.6 UTILIZAREA DURABILĂ A PESTICIDELOR ÎN CADRUL POLITICII AGRICOLE COMUNE ACTUALE ȘI VIITOARE

PAC și viitoarele planuri strategice ale PAC sprijină și vor sprijini în continuare multe aspecte ale utilizării durabile a pesticidelor.

Actuala PAC conține mai multe instrumente, care sunt și vor fi în viitor și mai relevante și eficiente pentru utilizarea durabilă a pesticidelor și IPM. Un exemplu-cheie ilustrează modul în care PAC a contribuit la creșterea semnificativă a agriculturii ecologice, astfel că, în 2018, 7,5 % din suprafața agricolă utilizabilă a fost cultivată în sisteme de producție ecologică, comparativ cu 2 % în 2000[47].

Viitoarea condiționalitate propusă[48] va include cele mai relevante părți ale principiilor IPM, în special rotația culturilor și cerințele pentru ponderea minimă a suprafeței agricole în condiții neproductive, precum și celelalte dispoziții relevante ale Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Un alt aspect important este că, de asemenea, Comisia propune o mai bună integrare a sistemului de consiliere a fermierilor și o mai bună integrare cu cercetarea și transferul de cunoștințe din rețelele PAC. În plus, propunerea menține actualele plăți pentru agromediu și climă care încurajează fermierii să pună în aplicare metode alternative de combatere a dăunătorilor (de exemplu, biologice). Actuala PAC include practici agricole benefice pentru climă și mediu sprijinite prin plăți directe către fermieri și, în viitor, statele membre vor avea mai multă libertate pentru a defini așa-numitele programe ecologice, inclusiv pentru promovarea alternativelor la pesticide. Definirea cu claritate a principiilor obligatorii ale IPM este esențială pentru aceste plăți de stimulare, care depășesc cerințele obligatorii.

Este important faptul că statele membre vor trebui să demonstreze acum în planurile lor strategice PAC modul în care aceste planuri vor contribui la obiectivele naționale pe termen

[46] Bulgaria nu a furnizat încă niciun link pentru a fi partajat pe portalul web dedicat Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

[47] Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Organic_farming_statistics

[48] Există o legătură, prin actuala ecocondiționalitate și viitoarele sisteme de ecocondiționalitate propuse, între primirea întregului sprijin PAC pentru fermieri și respectarea normelor de bază privind mediul și sănătatea publică.

lung stabilite în cadrul legislației privind mediul și clima, inclusiv în cadrul Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Acestea includ planurile naționale de acțiune din cadrul Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor cu obiectivele lor cantitative, țintele, măsurile și calendarele, precum și indicatorii care vizează reducerea riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și a mediului. Rezultatele punerii în aplicare a planurilor PAC ale statelor membre vor fi monitorizate, iar pentru măsurarea impactului se vor utiliza indicatorii stabiliți. Acest lucru va asigura, sub supravegherea Comisiei, faptul că PAC va sprijini practicile agricole pentru utilizarea durabilă a pesticidelor în conformitate cu nevoile și în concordanță cu orientările Pactului verde.

5.7 REVIZUIREA DIRECTIVEI

Având în vedere diferitele puncte slabe identificate în punerea în aplicare a directivei și preocupările semnificative ale părților interesate cu privire la utilizarea pesticidelor, Comisia va evalua măsura în care directiva și-a atins obiectivele propuse. Rezultatele evaluării vor sta la baza acțiunilor viitoare privind reducerea utilizării pesticidelor chimice și a riscurilor generate de acestea în cadrul strategiei „De la fermă la consumator” și al strategiei în domeniul biodiversității și vor fi utilizate ca o bază de date pentru a defini și a sprijini viitoarele opțiuni de politică, care vor include revizuirea Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

6. CONCLUZII

Mai puțin de o treime dintre statele membre au finalizat revizuirea planurilor lor naționale de acțiune inițiale în termenul legal de cinci ani. Majoritatea statelor care și-au revizuit planurile naționale de acțiune nu au reușit să abordeze punctele slabe identificate de Comisie în planurile lor naționale de acțiune inițiale, doar 20 % din planurile naționale de acțiune revizuite stabilind obiective de nivel înalt, bazate pe rezultate, ca parte a unei strategii pe termen lung de reducere a riscurilor și a efectelor generate de utilizarea pesticidelor. În pofida acestor puncte slabe ale planurilor naționale de acțiune, statele membre au înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Majoritatea statelor membre au instituit sisteme complete pentru formarea și certificarea operatorilor și o serie de măsuri pentru protecția apelor și pentru manipularea și depozitarea în condiții de siguranță a pesticidelor. Pe de altă parte, punerea în aplicare a IPM este deficitară, iar dovezile care atestă că principiile IPM sunt aplicate în mod sistematic sunt limitate.

Indicatorul de risc armonizat 1 arată că a existat o reducere a riscului pentru sănătatea umană și pentru mediu, conform produselor fitosanitare vândute în Uniunea Europeană de la intrarea în vigoare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor. În plus, această reducere a riscului a avut loc în timp ce cantitățile de PPP vândute și utilizate au rămas relativ constante, reflectând profilul în schimbare al pesticidelor vândute și utilizate în Uniunea Europeană. În

același timp, indicatorul de risc armonizat 2 arată totuși o creștere în ceea ce privește autorizațiile de urgență. Totuși, există un potențial considerabil de a reduce în continuare riscul, prin punerea în aplicare pe deplin a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor și, în special, prin adoptarea într-o mai mare măsură a IPM, inclusiv prin adoptarea pe scară largă a tehnicilor nechimice de combatere a dăunătorilor. În conformitate cu recomandările recente ale Curții de Conturi, Comisia se angajează, de asemenea, să elaboreze noi indicatori pentru a reflecta mai bine evoluția utilizării pesticidelor și a riscurilor asociate, în special, în ceea ce privește autorizațiile de urgență.

Activitatea pe care o desfășoară în prezent Comisia, prin acțiunile descrise anterior și prin audituri, monitorizare și formare, a reușit să asigure îmbunătățirea punerii în aplicare a Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, chiar dacă nu și îmbunătățirea calității planurilor naționale de acțiune. În cazurile în care statele membre nu își îndeplinesc obligațiile care le revin în temeiul Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, Comisia are în vedere în prezent luarea unor măsuri suplimentare, inclusiv a unor eventuale proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Împreună cu evaluarea, Comisia va pregăti o propunere legislativă pentru revizuirea Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

În sfârșit, în conformitate cu strategia „De la fermă la consumator” și cu strategia în domeniul biodiversității, Comisia va lua măsuri pentru a reduce cu 50 % utilizarea pesticidelor chimice și riscul asociat acestora până în 2030 și pentru a reduce cu 50 % utilizarea pesticidelor mai periculoase până în 2030. În acest scop, Comisia va revizui Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor, va îmbunătăți dispozițiile privind IPM și va promova utilizarea într-o mai mare măsură a modalităților alternative de a proteja recoltele împotriva dăunătorilor și a bolilor.